ՄԷԾՄՈՒԱՑԸ

ԵԷՎՄԻ ԳԱԶԷԹԱ

ՏԷՐԱՒԷՐ

Ամբողջ բլշին	150
Կէս այլոց	80
Քառորդ այլոց	40
Թաղրաթաղաթ իչին բօսքա իւնքէրի համար	40
Շէնիր բօսքասար	80

Ղազէթայա միւթեալիք խուսուսաթ իչին Ե. ԹՕԼԱՑԵԱՆԸ միւրաճաաթ օլունուր։

ԻԼԱՆԱԹ

Գէրէք սաթրերը պիր տէֆալրգ իչին	3
Իրինճի տէֆա իչին	2
Իկի սահիֆէյի գօնուլանրն պէտէք սաթրերը	10
Զիեսաատ տէրն խտիլէճէք իլանաք իչին ատրբնա բազարլրգ օլունուր։	

Ումուր ... սահիֆաս ... պէտ ... մէճմանա տէրճ օլունուր։

Ն. 667 ԻՒԶԻՒՆՃԻՒ ՄԷՆԷ 1886 ԲԱԶՄԸ ԻՐԹԷՄԻ ՆԻԻՍԽԷՍԻ 20 ԲԱՐԱ ԴԵԿՏ. 15 27 ԱԼԱԹ. Ռ. ՐԷՊԻ ԻՒԼ ԵՎՎԷԼ ՀՏ. Ն. 667

ԱՍԻԹԱՆԷ 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ՝ 886

ԳՐԷՏԻ ԺԷՆԷՐԱԼ ՕԹՕՄԱՆ ՊԱՆԳԱՍԸՆԸ

ԻԼԱՆԸ ՏԸՐ

1886 դեկտեմբերին ալաֆրանկա 31 ինտէ միւնդաղի օլան սէնէյի հազրբէ Թէվֆիկ ԹէմէթԹիւինէ ալէր հիսապ օլմագ իւզրէ, պէհէր հիսսէէ Մէճլիսի իտարէ Թարաֆընտան 25 զրուշԹայեին օլունտուղու Գրէտի Ժէնէրալ Օթօման հիսսէտարան է. ֆէնտիլէրէ պէեան օլունուր։

Նիւմէրօ պօրտրօլարը յլա գուրօնլարը ԻԹասը, 1887 սէնէսի ալաֆ. յունվար 1 Թարիխինտէն ԻԹիպարէն, Շիրքէթին իտարէխանէսինտէ, 8 կիւն վատէ էլէ Թէսվիրէ օլունմագ իւզրէ, իտարէ սանտըղընըն պիր սէնէտիյլէ Թէէտիրէ օլունուր։

Տէրսաատէթ, 24 դեկտ. 1886

ԻՒԹ. — Գօրտրօլար, պու կիւնտէն ԻԹիպարէն, Շիրքէթ իտարէխանէսինտէ հիսսէտարան էֆէնտիլէրէ իԹա օլունաճագ տըր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

—

Խառն Ժողով, ճումա կիւնիւ, բաթրիդ Յարութիւն սրբազան հազրէթլէրինին նախագահութիւնու Թահթընտա ադտը իճթիմա իլէ, պայլըճա Քաղ. Ժողով ըէյիսի Նուրեան էֆէնտի հազրէթլէրինին իսԹիֆաը մատտէսիյլէ մէշղուլ օլմուշ տուր։

Ինչպու իճթիմատէ հազըր պուլունմուշ օլան էֆէնտիի միւշարիլէյհ, բաթրիդ հազրէթլէրինէ աթիտէքի իսԹիֆանամէեի Թագտիմ իյլէմիշ տիր։

Այսօր յաւ իսիրա կուդամ մեր ամենապատուական և առաքելաշնորհ Պատրիարք Սրբազան Հօրմէ, նոյնպէս Զեղմէ սիրելի պաշտօնակիցներս, խնդրել որ բարեհաճիք արտօնել ինձ Թողելու վարչական պաշտօնն, յոր կոչուած էի անարժանաբար և որուն ուղած էիք կատարեալ ներողամտութեամբ ընդլայնել իսկ գործունէութեան սահմանն Դիւանին մէջ աթոռ մը տալով նուաստիս։

Ի հարկէ պիտի հարցուի ինձ Թէ ինչ է պատճառն այս կանխահաս հրաժեշտի, քանի որ անկեղծ և ամենախորին երախտագիտութենէ ուրիշ բան մը չունիմ յայտնելու բոլոր Ազգին սիրելի և ինձ համար ի մասնաւորի իբր գործակցութ Հայր պաշտելի առ Ամեն. Պատրիարք Սրբազանն, որուն՝ ամեն պարագայի մէջ Թանկագին վստահութիւնն և կազդուրիչ սէրն վայելելու բաղդն ու պատիւն ունեցայ. քանի որ միւս կողմանէ նոյնպէս խղճի մտօք այնչափ շնորհակալիք կը պարտիմ իմ պատուական պաշտօնակցացս, որոց հետ մինչեւ ցարդ կատարեալ համերաշխութեամբ գործեցի եւ որոնք ոչ մէկ ատեն չզլացան ինձ իրենց զօրաւոր եւ իմաստուն աջակցութիւնը։

Վաստակաբեկ գործաւոր մի է միայն որ կը համարձակի գալ բանալ ձեր առջեւ իւր յուսակտուր սիրտն և խնդրել որ իւր տեղը նշանակուի աւելի կարող աշխատաւոր մը։ Աշխատութեան դաշտն ընդարձակ է և փչոտ, պէտք է ուրեմն որ գործին մեծութեան համապատասխանէ աշխատաւորին կարողութիւնն։ Եւ զինքը այլ եւս անբաւական կը գտնեմ առ այդ։ զի անհուն են պէտքերն մեր սիրելի Ազգին, որ իւր օրինաւոր ներկայացուցչաց պատուաբերքուէովն զմեզ կոչելով իվարչութիւն, իրաւամբ անոնց դոհացումը կը պահանջէ մեզմէ։ Մեր ժամանակներուն պատրիարք Սրբազան Հայրն իւր գահակալութեան առաջին օրէն ղգաց և մատնանիշ ըրաւ այդ պէտքերն և ցարդ Ազգ. Վարչութիւնը բարեբաղդ գտնուեցաւ օժանդակելու։ Սրբազնութեան բոլոր ջանից և այն կարեւոր անօրինութեանց մէջ, որք խորհուեցան կարելիութեան սահմանին մէջ ոյն պիտոյից դոհացումտալու նպատակաւ։ Իսկ նուաստս որ իբր անդամ Վարչութեան Դիւանի պաշտամանս բերմամբ աւելի ի մօտուստ տեսնելու և շօշափելու կոչուած էի վարչական մեքենային հանապազօրեայ կիրառութեան և գործադիր իշխանութեանկրածդ ժուարութիւններըն, անվհատ շարունակելու համար ինձ պատկանած համեստ պաշտօնն, երկար ամիսներ տակալէ յետոյ համոզուած եմ այսօր որ իմ կարողութենէս շատ վեր գործի մը ձեռնարկած եմ։ Իրաւ որ մեր սիրելի ազգին մէջ բարեբաղդաբար բազմաթիւ են որք յօժարամիտ են գործելու զբարին և օգտակար լինելու ընդհանուրին, բայց մեր ազգին մէջ հանրային գործոց վարչութեան եղանակին վրայ այնչափ կարծեաց և տեսութեանց անհամաձայնութիւն մը կը տիրէ որ ստէպ բարի կամքեր կը ընդհարին իրերաց, եւ ի առ չգոյութեան այս սկզբանց վրայ կազմակերպեալ համոզման մը, շատ անգամ օգտակարագոյն տնօրէնութիւններն իսկ չեն կրնար արտադրել այն ոգեւորիչ արդիւնքն, զորս ունենալու սահմանուած էին։ Պատահեցաւ մինչեւ իսկ որ յետսխաղաց անձի մը նկարագիրն ինձ ընծայուեցաւ, երբ իմ հանրային գործոց մէջ երեսնամեայ փորձառութեամբս ստացած համոզումներս ազգային վաղեմի հաստատութեանց զօրացման մէջ միայն փնտռելէ կուտային ինձ ազգային ընդհանրական շահուց պահպանութեան խարիսխն։ Կը տեսնէք որ, Թէպէտ եւ ըստ ամենայնի երախտապարտ առ ձեզ իմ անարժանութեանս ցուցուցաց համակրանաց եւ աջակցութեան, սակայն այսօր այսպիսի վըհատեալ վիճակի մը հասած եմ, որ իմ վրայ պարտականութիւն կը դնէ հեռանալու ասպարէզէ մը ուր մինչեւ ցարդ խղճի մտօք աշխատեցայ օգտակար լինելու մեր սիրելի Ազգին եւ ուր այլ եւս կարող չեմ տեսներ արդիւնաւորապէս տանելու ինձ յանձնուած պաշտօնն։

Նուրեան էֆէնտինին իշխու իսԹիֆանամէսի օգուտուգտան սօնրա, բաթրիդ հազրէթլէրիյլէ պիրլիքտէ, բիւֆէգայի սայիրէսի, միւշարիլէյհէ Թէվֆի իտիլմիշ օլան մէմուրիէթին աղըրլըղընը Թաստիգ իմէքլէ պէրապէր, իսԹիֆասընը գապուլ իտէմէէճէքլէրինի պէեան էյլէմիշլէր տիր։

Պու սըրատա, բաթրիգի միւշարիլէյհ, «Պէնիմտէ լէք չօգ խուսուսաթտա մէյեուս օլմաեա հագգըմ վար տըր։ Ֆագաթ ճէնապը Ալլահա կիւվէնէրէք, վէ միլլէթ մուհապէթիյլէ մուԹասրֆ օլարագ, հաթթա վիճուսաճա զաաֆըմա էհէմմիեէք վիրմէէրէք, տայիմա բէսը ումուրտա պուլունուեօրում, վէ պանա եարտըմ իԹմէքլիկի տէրիւհտէ իԹմիշ օլանլարըն պաշլըճալարընտան պիրինին, քէնտիսինէ հէվալէ իտիլմիշ օլան մէմուրիէթի մուհիմմէեի իքմալ իԹմէեէրէք, մէյտանը ումուրտան չէքիլմէսինէ աֆվ իտէմմտ տէմիշ, վէ տիկէր աղա էֆէնտիէր տէ, բաթրիկին իֆատաթընա իշԹիրաք իտէրէք, իսԹիֆասընը կէրի ալմասընը Նուրեան էֆէնտիէ բէճա իյլէմիշլէր, վէ նիհայէթ կէրէք բաթրիդ էֆէնտինին վէ կէրէք, բիւֆէգայի սայիրէսինին իպրամլարը իւզէրինէ, Նուրեան էֆէնտի իսԹիֆասընը կէրի ալմըշ տըր։

Խառն Ժողով, մէզքիւր իճի իմատէ տիկէր պաղը մատտէլէր իլէ տախի իշԹիղալ իյլէմիշ տիր։

ՏԱԼԽԻԼԻՅԻ

—

ԹԷՎՖԻՀԱԹ

Խիւտավէնտիկեար վիլայէթի վալիլիկի բիւթպէյլ սամիէեի վէզարաթլէ, նաֆաա նազարը սապըգ Զիւհտի էֆէնտի հազրէթլէրինէ։

Օրման վէ մատէն իտարէլէրինին Թիճարէթ նէզարէթինուն պիլԹէֆիրիդ, Մալիէե նէզարէթի ճէլիլէսինէ իլհագիյլէ, Թիճարէթ վէ նաֆաա նէզարէթի ճէլիլէլէրի տախի պիրլեշտիրիլմիշ տիր։

Պաղտատ վիլայէթի վալիլիկի, Այտըն վալիսի սապըգ Բիֆաթ բաշա հազրէթլէրինէ։

Այտըն վիլայէթի վալիլիկի, Խիւտավէնտիկեար վիլայէթի վալիսի սապըգ Նազիֆ բաշա հազրէթլէրինէ։

Ուրֆա սանճաղը միւթէսարրըֆլըղը, Գըրդ-քիլիսէ սանճաղը միւթէսարրըֆը սապըգ Ճավիտ բաշա հազրէթլէրինէ։

Կիւմիւլճինէ սանճաղը միւթէսարրըֆլըղը, Ճէզայիրի պահրը Սէֆիտ վիլայէթի մէրքէզ միւթէսարրըֆը սապըգը Հիւսէյին Բիւյտի բաշաեա։

Մանասթիր վիճուհունտան վէ պէլէտի ըէյիսի Սատը պէյ էֆէնտիյէ բիւթպէյի ուլեա սրնրֆը սանիսի։

Վէրկի էմանէթի ճէլիլէսի մէճլիսի ազալըղը, Հիճազ վիլայէթի մէրքէզ սանճաղը Աբքի պէյ էֆէնտիէ։

Իւչիւնճիւ տայիրէյի մալիէե միւֆէթթիշի սանիսի Նուրի էֆէնտիէ բիւթպէյի սալիսէ։

Ցէնիզլի սանճաղը տախիլինտէ վաղը Գուլտան գաղասը գայմագամը Սայտ պէյէ բիւթպէյի սալիսէ։

Սիվաղ վիլայէթի մէքթուպի գալէմի քէթէպէսինտէն Լութֆի էֆէնտիէ բիւթպէյի սալիսէ։

Եէմէն վիլայէթի տախիլինտէ թաազ սանճաղը միւթէսարրըֆլըղը Թարապլուսը ղարպ վիլայէթի մէրքէզ միւթէսարրըֆը սապըգ Սալիհ բաշաեա Թէվֆիզ։

Հալէպի Բաբա հազրէթլէրինին ումուրը խարիճիէսի վէքիլի գարտինալ ժագօպինի վէ ումուրը մէզհէպիէ վէքիլի գարտինալ Սիմէօնի, վէ ըուհանի կէքիլի գարտինալ Սէրաֆէն Բարօգգիէ պիրինճի, վէ ումուրը մէզհէպիէ միւսթէշարը մանսէնէօր Գրէգօնի վէ սըր քեաթիպ մանսէնէօր Գօգալիէ իքինճի բիւթպէյտէն պիրէր գրմա նիշանը ալիի Օսմանի թմա։

Գօսօվա վիլայէթի ճէլիլէսի մէքթուպճուսու Բայիֆ էֆէնտիէ իւչինճիւ բիւթպէյ Մէճիտի։

Գարահիսարը շարգի միւթէսարրըֆը միւթէվէֆա Օսման բաշազատէ Մէհէմմէտ Եավէր պէյէ ուէօրտինճիւ բիւթպէյտէն Մէճիտի։

Էրզրում վիլայէթի պահրիէե միրիլիվալարընտան Մէհէմմէտ բաշաեափքինճի բիւթպէյտէն Օսմանի։

Պէյրութ պէլէտիէե ըէյիսի Ահմէտ Նասիպ էֆէնտիէ տէօրտիւնճիւ բիւթպէյտէն նիշանը ալիի Օսմանի։

Մանասթիր միւթէպէրանը թիւճարընտան Իպրահիմ էֆ. էէ տէօրտիւնճիւ բիւթպէյտէն Մէճիտի։

Բուսճուգ Իթալիա գօնսօլօսու գօնթ Տօսմանսէ թէպտիլէն իւչինճիւ բիւթպէյտէն նիշանը ալիի Օսմանի ինսան պույրուլմուշ տուր։

—

Էրզրում ֆըրգաի ասքէրիէսի գօմանտանը օլուպ, կէչէնտէ մահէլլի մէմուրիէթինէ միւթէվէճճիհէն Տէրսաատէթտէն հարէքէթ իԹմիշ օլան ֆէրիգ Մուսա բաշա հազրէթլէրինին Թրապիզօնա մուվասլէթ, վէ պիր կիւն արամտան սօնա, էրզիւմա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իյլէտիքլէրի մահէլլինտէն պէլ տիրիլիեօր։

—

Մուդավէլաթ մուհարիբիքլէրի հասրլաթընտան թաշրա մահքէմէլէրինճէ մասաթի թէսվիէե գելընտրգտան սօնրա, ֆազլասընա տօգուլմահարագ տօղրուտան տօղրուեա Մալիէե նէզարէթինէ կէօնտէրիլմէքտէ պուլունտուղու հալտէ, մէզքիւր ֆազլանըն պունտան պէօյլէ Ամլիէե վէզնէսինէ իտխալլյա Ատլիէե ազլամը մասաթընա ալէլ հիսապ սուրէթիյլէ արատա սրրատա Թէվզի գելընճագը իշիտիլմիշ տիր։

Թահգրգտաթը ախիրէեէ նէզարէն, մէհաքիմի ատլիէետէն պէյօղլու տայիրէսինին Թամ վէ Տէրսաատէթին սիւլիսան վէ մահքէմէյի Թէմէիզին ըուպ վէ տահա զիեատէ իւսկիւտար իյէ իսԹինաֆ մահքէմէլէրինին էօշիւր վէ տահա աղ տէրէճէտէ հասըլաթ վիրմէսի, ճիւմլէսի պիր տայիրէ տախիլինտէ մատուտ օլան Ատլիէե հէյէէթլէրինին պաղրօրընն բահաթլըղա վէ պաղրլարընն զարուրէթլէ վագրթ կէչիրմէքտէ օլուգլարը, ատլիէե նազարը նէզտինտէ Թէհգուգ իտէրէք, հասըլաթ պիրլէշտիրլէրէք վէ մէզքիւր մուգավէլաթ հասրլաթընն ֆազլասը տախի զամմ օլունարագ, պունտան պէօյլէ հէր այ նիհայէթինտէ մահքէմէլէր հէյէէթլէրինէ միւսավաթէն Թագսիմ վէ Թէվզիի խուսուսընն տախի Թահթը գարարա ալընմըշ օլուգլարը անլաշրլմըշ տըր։

—

Գէյօղլունտա իճրաի Թէպապէթ իտէն կէնճ պիր Թապիպին, հայիզ օլուուղու Թէպապէթ մէմուրիէթի նազիքէսի վէ ինսանիէթէն խիլաֆընտա պիր հարէքէթի ղարիպտէ պուլունմուշ օլուուղու մէսմուիմիզ օլմուշ իսէ տէ, հէնուզ Թահգրգաթընտա տէսթրէս օլամատրղմըզատան, Թահգրգ իյլէտիկիմիզտէ, տէրճի սահիֆէ իյլէեէճէյիզ։

—

Կէչէն աէնէ, Իզմիտ, չրմէնաբֆէրիներին եօլատան չրգարագ, օն տատն զիեատէ նուֆուսաան վէֆաթ իԹտիկի մալիմ տիւր։

Պու քէրրէ միւթէվէֆալարը վարիսլէրի, գազաեա սէպէպ օլան չրմէնտրֆէր մէմուրլարը ալէյհինէ իգամէթ տավա իԹմէլէրիյլէ, եագընտա իսկիւտար ճէզա մահքէմէսինտէ մուհաքէմէլէրինին բույեէԹինէ պաշլանաճագ տըր։

—

Էճնէպի սիքքէլէրինին մէմալիքի մահրուսէտէ քէսրէթ իւզրէ Թէտավիւլիւ, սէրվէթի մալիէեճճ նազարը տիգգաթը ճէլպ իտէճէք սուրէթտէ զարարը մուճիպ օլտուգունա մէպնի, մէննի Թէտավիւլիւ, միւգթէզաի իրաաէյի ամնիյյէտէն օլմասըյլա, մէզքիւր սիքքէլէրին կէօմրիւքլէրտէն կէչմէսինէ միւսաատէ օլունմասը, կիզլիճճէ իտխալինտէ զարթ օլունմասը, վէ էճնէպի գայմէլէրի հէր քիմին եէտինտէ պուլունուր իսէ պուլունսան, ալընըպ տահիպի հուզուրընտա նիւմէրօ մահէլլէրի գօրարրլարագ, իպթալ օլունմագ իւզրէ, Խաղինէյի ճէլիլէէ կէօնտէրիլմէսի, իչին պու քէրրէ ցախիրիեէ նէզարէթինտէն հէր Թարաֆա էմրլէր վերիլմիշ տիր։

—

Պու տէֆա էրէն քէօեիւ իլէ Ներտիւպան քէօեիւ արասընտա, Բէժի գօլճուլարը յլա Թիւթիւն գաչագճըլարը պէյնինտէ պիր արպէտտա վուգու պուլմուշ, վէ պիր ժանտարմա եարալանմըշ տըր։

Էրէն քէօեիւ վէ Ներտիւպան քէօեիւ էհալիսինտէն 20 քիչի տէրտէսթ օլունարագ, իւսկիւտար ճէզա մահքէմէսինէ կէԹիրիլմիշ, վէ մահքէմէյի մէզքիւրէ վասրԹասըյլա ճիւմլէսի Թահթը Թէվզբֆա ալընմըշ տըր։

Եագընտա մուհաքէմէլէրինէ պագրլաճագ տըր։

—

Մէսմուիմիզէ նէզարէն, տիւն կիճէ, սաաթ 3-4 բատտէլէրինտէ ԲանկալԹիտէ, Պաերը սօգաղընտա վագը պիր էրմէնի-գաթօիք ֆամիլեասը խանէսինին էրքէքլէրի տիշարը չրգմշ օլուպ, պաղը գատընլար օթուրուպ, քեաղրտ օյնամագտարը իքէն, պուլունտուգլարը օտանըն պիր բէնչիրէսինին Թահրիք օլունտուղունու տէրք իԹմիշլեր իսէ տէ, էվվէլճէ էհէմմիեէթ վիրմէեիպ, մուախխարէն մէզքիւր բէնչիրէ ճամընըն գալտրրըմագ մուամէլէսի արԹարղընտան, գատընլարտան պիր ճէսուրու, տէրհալ աեազա գայգարագ, բէնճիրէեէ տօղրու գօչմասընտա, մուամէլէյի մէզքիւրէ ֆայիտէրինին խըրսրզ օլտուգլարը անլաշրլմըշ, վէ այնի վագրթ խանէ խալգը, ճիւմլէԹէն ֆիղան ու ֆէրեատա պաշլամաղլա, մէզքիւր քիւսԹախ սարիգլեր, տիքքիշ ԹուԹտուրամտեղպ, եագտաեր էլէ վիրէճէքլէրինի հիսս էԹմէլէրինէ մէպնի, Թաթավլա Թարաֆընա տօղրու գըչ իբինի չէօզմիւշլեր տիր։

—

Պէյօղլունտա իճրաի Թէպապէթ իտէն կէնճ պիր Թապիպին, հայիզ օլուուղու Թէպապէթ մէմուրիէթի նազիքէսի վէ ինսանիէթէն խիլաֆընտա պիր հարէքէթի ղարիպտէ պուլունմուշ օլուուղու մէսմուիմիզ օլմուշ իսէ տէ, հէնուզ Թահգրգաթընտա տէսթրէս օլամատրղմըզատան, Թահգրգ իյլէտիկիմիզտէ, տէրճի սահիֆէ իյլէեէճէյիզ։

—

Տէվլէթի Օսմանիէէ իլէ տէվլէթի Իրանիէէ պէյնինտէ մէվճուտ օլան հիւանի միւնասէպաթա տէլիլ օլմագ իւզրէ, Թարաֆը հաղրէթի Բատիշահիտէն իպրազ պույրուլան արզուի մէարիֆբէրվէրանէ իւզերինէ, Տէրսաատէթ պիւեիւք մէքթէպլէրինտէ Թահսիլի իւլում ու ֆինուն իթմէք իչին, Թէհրան քիպարղատէլէրինտէն տէօրթ էֆէնտինին Տէրսաատէթէ կէօնտէրիլմէսինէ Թարաֆը պիի Շահիտէն քէմալ մէճունիյէթլէ մուվաֆֆագաթ պույրուլուպ, իշպու էֆէնտիլէր ճումա իրթէսի կիւնիւ Պաթումանա կէլէն Ռուսիա վարօրույա շէհրիմիզէ վասլ օլմուշլար տը։

Միւմայիլէյհիւմ, Իրան տէվլէթինին Լօնտրա սէֆիրի օլուպ, մէէզունէն Թէհրանա կիթմիշ օլան բրէնս Մելգոն խան հաղրէթլէրի վասրթասըլյա Պաթումա գատար կէլմիշ օլտուգլարը հալատ, սէֆիր հաղրէթլէրի Պաթումա գալարգլարընտան, քէնտիլէրի տահա էվվէլճէ կէլմիշլէր տիր։ Մելգոն խան տախի պու կիւն շէհրիմիզէ կէլմէք իւզրէ պուրունմուշ տուր։

Մէյմանլէյհիւմ էֆէնտիլէր, վասրօրան չըգարգտան սոնրա, տօզրուճա Իրան սէֆարէթխանէսինէ ազիմէթ իթմիշլէր, վէ օրատա գալմշլար տը։

Միւմայիլէյհիւմ, Իրան սէֆիրի Մօհսին խան վասրթասըլյա մապէյնի Հիւմաեունա թագտիմ օլունտուգտան սոնրա, Թարաֆը հաղրէթի Բատիշահիտէն իրատէ վէ թէնսիպ պույրուլաճագ մէքեաթիպի ալիեէ չակիրտանը սիլքինէ իտիալ իտիլէճէքլէր տիր։

—

Նիչէ զէմանտան պէրու բէք զիեատէ քէյֆսիզ պուրունան քէրիմէյի ալիեէլէրինին էսպապը թէտավիսինին թէտարիք իշլիդալինէ վէ պու հալին թապիպի օլան էնտիշէսէ մէպնի, մագամը ալիլէրինէ տէվամ իյլէեէմէէն Թարիճիեէ միւսթէշարը Յարուլթիւն էֆէնտի հազրէթլէրինին քէրիմէլէրի, պիր աղքէսպի աֆիյեթի իյլէմէլէրինէ մէպնի, միշարիլէյհ հաղրէթլէրինին աիւնտէն իմիպարէն Պաղը Ալիեէ տէվամէ պաշլատգլարը իշիտիրմիշ տիր։

—

Պիր դաշ կիւն էվվէլ միւհիբերեգ օլան Ուն գարանը ֆապրիգայի Հիւմաեունու միշթէմիլաթինին հէման ինչասը իչին իրատէյի Շահանէ շէրէֆսաարը օլուուղընտան, տայիրէյի ասքէրիեէճէ թէտապիրի լաղմէ տերտէսթի իթթիհազ օլտըղը կիպի, մէզքիւր ֆապրիգանին դրսմէն միհթերեդ օլմասընտան տօլաբը, նիզամիեէ ֆուրընլարընին ուն թախսիաթընա պիր կիւնա սէքթէ կէլմէմէք իչին, լեվազիմաթը ումումիեէ տայիրեսինճէ սուրէթի գաթիեէտէ թէտապրի միւէսսիրէ իթթիհազ իտիլտիկի խապէր ալընմըշ տուր։

—

Ասաքիրի Շահանէ իչին իգթիդա իպէն տեագ գապլարընտան աղ վագըթտա քեսրէթլէ իմալ իթմէք իչին, Յէպպաղլսանէյի ամիրեէէ Ալմանիատա կէնիս ֆապրիգասը մամուլաթընտան օլմագ իւզրէ, նէվիճատ մաքինալար ճէլպի իչին, մէզքիւր ֆապրիգանին ատէմի, տայիրէյի ասքէրիեէ իլէ քէմալ կէրմի իլէ միւզաքերաթա տէվամ իյլէեօր իռեատ, տայիրէյի միւշարիլէյհա, մուվաֆֆագաթը թէէին իթմէք իչին ֆապրիգա ատէմկնատէն մալումաթը մուֆասսալ վէ պազը ամէլեաթ թէճրիպէսի թալէպինտէ տէվամ իթմէքտէ պուլունմուշ տուր։

—

Պիր Ֆրանսըզ զազէթասը, էսհամը Օսմանիէէ հագգընտա պէր վէճհի աթի պահս իյլէեօր։

«Վարիատաթը մուխասսէսէնին թէզահիւտի սաեէսինտէ, էսհամը Օսմանիէէնին թէրագգրի գըյմէթի տէրքեար իսէ տէ, այրըմըշ օլան էեալաթըն հիսսէսի թայերին օլունմասըզճա, ֆիեաթը էսհամըն զիեատէճէ թէզահիւտիւ միւշքիլ տիր։ Էվվէլա Ավաթրիա տէվլէթինին Պոանա վէ Հէրսէք վիլաեէթլէրինտէն տօլաբը պիր սուրէթի թանզիմիէէ գայրի օլմասը լազրմէտէն տիր։ Պու հալատէ տէվլէթի միշարիլէյհա, քիւչիւք հիւքիւմէթլէրի ասախ սուրէթի թէմամիեէ մանէն մէճպուր իյլէմիշ օլուր։

«Թէէսսիֆ օլունուր քի, պու խուսուստա տէֆաթլէ ճէրէեան իտէն միւզաքերաթ հէնուզ ֆասըլբէզիր օլամամըշ տըր։ Էվրօբա՝ պիր նայրէյի ճէնկ ու ճիտալը մէնին իլէ մէշղուլ օլուուղունտան, տիւեանը Օսմանիէէ մէսէլէսինէ տայիր օլան էվրագ, տիրյօմաթլարը չանթասընտա գալմըշ տըր։

«Պերլին ահտնամէսինտէ տէվլէթի Ալիեէ միւսայիտ օլան մէվատ թէմամիյլէ իճրա օլունմատըգճա, ահքեամը մէգքիւրէնին տէվլէթի Ալիեէ ճանիպինտէն իճրասընին թալէպի մուվաֆֆըգը հագգանիեէթ օլամագ։

Էվրօբա տիրյօմաթլարը իսէ Թահվիլաթը Օսմանիեէ համիլէլրինին մէնաֆիինէ տայիր օլան մէսէլէլէրի թէէիիր իթմէքտէ տիրլէր։

«Տէվլէթի Ալիեէ տախի քէնտինին մատտէթէն պախի մէնֆաաթ օլմաեան մէվատտա ֆէվգէլատէ պիր ղայրէթ կէօսթէրմէտիկինտէն, մալիեէ մէսէլէլէրինտէ տէվլէթի Ալիեէեէ մատտէթէն ֆայտէ կէօսթէրիլմէսի լազրմէտէն տիր։»

ՐԷՍՄԻ

—

(Աչը հագգընտա նիզամնամէ տիր)

Պէչինճի մատտէ։- Աչը ամէլեաթը Մէքթէպի Թըպպիեէյի Շահանէ տէրուունինտէ վագը մուայեէնէխանէտ վէ Տէրսաատէթի վէ պիլատը սէլէսէտ վագը նէօպէթի մահհէլլերինտէ մախսուսէն մէմուր օլան թապիպ վէ ճէրրահ վէ աչըճլար մարիֆէթլէրիյլէ մէճճանէն իճրա օլունուր, վէ իճապընա կէորէ սէնէտէ իբի իչ տէֆա հէր տայիրէյի պէլլատիեէ այրըճա մուվազգաթէն աչըճլար իզամըյլա, աչլանմըշ օլանլար մէճճանէն աչլանտրըլըպ, պիլա իւճրէթի շէհատէթնամէլէրի վէրիլիպ, թաչրալարտա տախի աչը ամէլեաթը մէմէքէթ ամբրպասը վէ թապիպ պուլունմաեան եէրլէրտէ մախսուսէն թայերին գրլընմըզ աչըճլարա մուհավվէլ տիր։ Պու ամէլեաթա մէմուր օլան թապիպ վէ աչըճլարանումը Թըպպիեէյի Միլքիեէ Նէզարէթի թարաֆընտան թալէպ իտիլտիքճէ, թազէ վէ ատլու աչը գալէմլէրի վէ քէնտիլէրի տօլտուրուպ չօղալմագ իւզրէ, լիւզումը գատար պօշ գալէմլէր կէօնտէրիլէճէք տիր։

Ալթընճը մատտէ։- Աչը ամէլեաթընա մէմուր օլանլարը՝ վիրէճէքլէրի չէհատէթնամէլէրտէ պիեիւք վէ քիչիւք աչըլատգլարը նուֆուսընը իսմ վէ չէօհրէթլէրինի վէ նիւմերօլարընը վէ աչըլատգլարը թարիխի միւնտէրիճ օլաճագ վէ էվվէլտէն այլանմըշ սլանլարա աչըսը թուլթուպ, «նէտիպէսի» եանի ամէլամէթի էօրիւլէնլէրէ միւշահէտէյի միպէյեին օլմագ իւզրէ, զիքր օլունան չէհատէթնամէլէրտէն մէճճանէն իթա գըլընճագ տը։

Եէտինճի մատտէ.- Տէրսաատէթ վէ վիլաեաթա իչպու նիզամնամէ ահքեամընը հագգըյլա վէ թէմամիյլէ իճրա օլունուպ օլունմատըգընը թէֆթիշ իթմէք, իտարէյի թըպպիեէյի միլքիեէտէ մուհավվէլ տիր։

Օէքիդինճի մատտէ։- Մէմուրինի միլքիեէ վէ ասքէրիեէ ճանիպինտէն իշպու նիզամ հիւքիւմնիւն ի՝ֆազը՝նա տիգգաթ իթմէեէնլէր գանուեէն մէսուլ տը։

Տօգուզունճու մատտէ.- Տախիլիեէ նէզարէթի իշպու նիզամնամէնին իճրասընա մէմուր տը։

Ֆիյ 25 Բամազան սէնէ 302 վէ ֆիյ 26 հազիրան սէնէ 301

—

Աչըճլար հագգընտա թալիմաթը մախսուսէ տիր։

Պիրինճի մատտէ։- Աչը ամէլեաթը՝ տիրյօմալը տօգթօր վէ շէհատէթնամէյի ճէրրահ վէ եէտինտէ իտարէյի թըպպիեէյի միլքիեէտէն վէրիլմիշ ռուխսաթնամէյի համիլ օլան աչըճլար իճրաեէ մէէզուն տըրլար։

Իքինճի մատտէ - Աչը ամէլեաթը տայիմի իլ էվգաթ էյի հրֆզ օլունմուշ, վէ հէր շիւպհէտէն արի օլան թազէ աչը մատտէսիյլէ իճրա օլունմալը տը։

Իւչինճիւ մատտէ։- Աչը ամէլեաթը, ումուրը թըպպիեէյի միլքիեէ նէզարէթի թարաֆընտան հէր պիր թապիպ թարաֆընտան թալէպ վագը օլտուգճա, թազէ աչը մատտէսի մէճճանէն վէրիճէկի կիպի, տէվայիրի ըսմիեէտէն հէր գանղըը թարաֆընտան տախի թալէպ օլունուրսա, օրաեա լիզումի գատար վէրիլէճէք, վէ հաբէզա վիլաեաթը Շահանէեէ թալէպ վուգուինտէ կէօնտէրիլէճէք տիր։

Տէօրտունճիւ մատտէ։- Մէքթէպի թըպպիեէյի Շահանէ տէրուունինտէ վագը մուայեէնէխանէտ վէ Տէրսաատէթի վէ պիլատը սէլէսէտ վագը նէօպէթի մահհէլլերինտէ մախսուս աչըճլար ումուրը թըպպիեէյի միլքիեէ թարաֆընտան քէնտիլէրինէ վէրիլմիշ օլան աչը գալէմլէրինի պատէլ իսթիմալ եինէ թազէ աչը մատտէսիյլէ օլտուրմաեա մէճպուր տըրլար։ Վէ հէր տայիմ Մէքթէպի թըպպիեէ նէզարէթինտէն աչը իսթէմէեիպ, եալընըզ սէնէտէ պիր քէրրէ աչըեը թազէլէմէք իչին աչը իսթէմէեէ մէճպուր օլաճագլար տը։

Պէչինճի մատտէ.- Հէր քիմ քի մէճճանէն աչլանմըշ, վէ աչըսը իյի թուլթմուշ իսէ, աչըճրեա աչը վիրմէեէ պօճլու տուր։

Ալթընճը մատտէ։- Աչըճլար աչը ալմագ իչին, սահիհ իւլ միզաճ չօճուգլարը ինթիխապ իտեճէք, վէ գաթիէ զայիֆ իւլ միզաճ վէ խասթալըգը չօճուգլարտան աչը ալմամալը տը։ Միւմքին մերթէպէ աչըլատըը չօճուգուն բէտեր վէ մատերի սելիւլրեեեեէ վէ ֆրէնկի իլլէթինէ միպթէլա օլմատըգընը արամալը տը։ Էկկը պէօյլէ պիր իլլէթ միպթէլա պուլունան պիր բէտեր եախօտ մատէրտէն թէվէլլիւտ իթմիշ պիր չօճուգ իսէ, պու կիպի չօճուգտան տախի աչը ալմամալը տը։

Եէտինճի մատտէ.- Թապիպ վէ ճէրրահ վէ աչըճլար թարաֆընտան հէր աչլանան քիմէնեեէ աչըսը թուլթմուշ օլտուգունու միշահէտէ իթտիքտէն սօնրա, պիր չէհատէթնամէ վիրիլեճէք տիր։ Իշպու չէհատէթնամէտէ աչլանանէն իսմու չէօհրէթի վէ բէտերինին իսմ ու չէօհրէթի վէ մահհէլլինին իսմի, վէ աչընն ամէլեաթի իտիլտիկի թարիխի եազըլաճագ տը։

Պէչէտիեէ թապիպ վէ ճէրրահ վէ աչըճլարը, իտարէյի թըպպիեէյի միլքիեէտէն թէրթիպ իտիլմիշ մախսուս վէ գօչանը վարագալար իւզերինէ եազըլմըշ օլմագ իւզրէ, եա հիւքիւմէթճէ թայինին օլունմուշ աչըճլար ճանիպինտէն վէ եախօտ իտարէյի թըպպիեէճէ մաարուֆ վէ մուատտագ թապիպ վէ ճէրրահ վէ իճապէթնամէյի աչըճլար թարաֆընտան աչրլատգլարը չօճուգուն իսմինէ օլարագ, մէօհիւբ վէ եա իմզա թահթընտա իթա գըլընմըշ օլմասը մէչրութ իտուկի, ֆագաթ նէզտինտէ մանթպու չահատէթնամէ պուլունմաեան աթրպպան մաարուֆէնին ատի քեպղրտ իւզերինէ եազաճագլարը մէմուր վէ եա միւմզի չահատէթնամէլէր մագպուլ թութուլաճաղը, նիզամնամէնին իքինճի մատտէսի ահքեամը միւնիֆէսինտէն տիր։ Պունտան անլաշըլըը վէճհէ, թէլգիհի ճիարի ամէլիեաթը եալընըզ իտարէյի թըպպիեէտէն մէմուր իտիլէնլէրէ միւնհասը օլմաեըպ, թէպապէթի պէլէտիեէ նիզամնամէսի հիւքմինճէ, մէմալիքի մահրուսէյի Շահանէտէ իճրաի սէնաաթա մէէզուն պուլունան հէր թապիպ վէ ճէրրահ վէ աչըճ թարաֆլարընտան տախի իճրա վէ չահատէթնամէ իթա իտիլէպիլէճէք տիր։

Իւչինճիւ մատտէեէ միւթէալլիգ իխթարաթ.

Գուբա վէ բէտիֆ էֆիրատընտան թահրը սիլահա ալընանլարը՝ վէ զապթիեէ սիլքինէ կիրէնլէրին աչըը օլմաեանլարը, վէ չիչէք չըգարմըշ օլանլարը, մէնսուպ օլաուգլարը թապուրուն թապիպ վէ եա ճէրրահը մարիֆէթիյլէ աչըլանը, եէտլէրինէ պիրը չահատէթնամէ վէրիլէճէկի, իւչինճիւ մատտէնին ահքեամը միւնիֆէսինտէն տիր։ Պինաէն ալէյհ, կէրէք Տէրսաատէթտէ վէ կէրէք թաչրալարտա էֆիրատը ասքէրիեէ վէ զապթիեէեէ սաեէյի Շահանէտէ մէճճանէն վիրիլմէք իչին Յախիլիեէ նէզարէթի ճէլիլէսինտէն մագամը սամիի Մէրսաքլրիեէ վէ Պահրիեէ վէ Թօրհանէ վէ Զապթիեէ նէզարէթի ճէլիլէլէրինէ չիմտիտէն միգտարը քեաֆի չահատէթնամէ գօչանը իրսալ գըլընճաճաղը միսիլու, պունլար ոարֆ օլունտուգտան սօնրա, թալէպ պույրուլտուղունտա տախի իտարէյի թըպպիեէյի միլքիեէտէն եինէ իրսալ օլունաճագ տը։

Տէօրտունճիւ մատտէեէ միւթէալլիգ իխթարաթ.

Տէօրտունճիւ մատտէ.- Մէզքիւր նիզամնամէ ահքեամընա մուղայիր հարէքէթտէ պուլունան մէքեաթիպ նազը վէ իտարէ մէմուրլարընը գանունէն միւսթահագը ճէղա օլաճագլարընը միւպէյեին օլուպ, ահքեամը նիզամիեէ վէ գանունիեէեէ թէմամիյլէ իթթիհազ վէ տիգգաթ լիւզումը, ճիմէնին մալիմիւ օլմազլէ, այրըճա իխթարա գաթիէն հաճէթ կէօրիւլէմէտիկի միսիլու, նիզամնամէյի մէզքիւր հիւքմինիւն ինֆազընա մէմուրլարին միլքիեէ վէ ասքէրիեէտէն տիգգաթ իթմեեէնլէրին գանունէն մէսուլ օլաճագլարը տախի նիզամնամէնին սէքիզինճի մատտէսի հիւքմիւ ալիսինտէն տիր։

(Տեվամ)

ԻԼՄԻ ԱԼԷԱՅԻՄ ԻԻԼ ՍԻՄԱ

Մ.-Գարդեն

Ինսանլարը չէհրէլէրինտէն, եանի եիւզիւնիւն ալէայիմի մախսուսէսինտէն անլէրին նէ թապիեաթտա վէ նէ մէչրէպատէ պուլունմագտա օլտուգլարընը անլամագ մարիֆէթինէ ֆիզիօնեօմոնի (իլմի ալէայիմիւլ սիմա) վէ իշպու իլմին էրպապը օլան գաթա ֆիզիօնօմիսթ վէ եախօտ ֆիզիօնեօնօմիսթ (էրպապը իլմը ալէայիմ իւլ սիմա) թապիր օլունուր։

Հէր չէյին միճիտի օլտուղու կիպի, պու իլմու սանաաթը իճատ իւզերինէ եազըլմըշ օլմագ իւզրէ, եա հիւքիւմէթճէ թայինին օլունմուշ աչըճլար ճանիպինտէն վէ եախօտ իտարէյի թըպպիեէճէ մաարուֆ վէ մուատտագ թապիպ վէ ճէրրահ վէ իճապէթնամէյի աչըճլար թարաֆընտան աչրլատգլարը չօճուգուն իսմինէ օլարագ, մէօհիւբ վէ եա իմզա թահթընտա իթա գըլընմըշ օլմասը մէչրութ իտուկի, ֆագաթ նէզտինտէ մանթպու չահատէթնամէ պուլունմաեան աթրպպան մաարուֆէնին ատի քեպղրտ իւզերինէ եազաճագլարը մէմուր վէ եա միւմզի չահատէթնամէլէր մագպուլ թութուլաճաղը, նիզամնամէնին իքինճի մատտէսի ահքեամը միւնիֆէսինտէն տիր։ Պունտան անլաշըլըը վէճհէ, թէլգիհի ճիարի ամէլիեաթը եալընըզ իտարէյի թըպպիեէտէն մէմուր իտիլէնլէրէ միւնհասը օլմաեըպ, թէպապէթի պէլէտիեէ նիզամնամէսի հիւքմինճէ, մէմալիքի մահրուսէյի Շահանէտէ իճրաի սէնաաթա մէէզուն պուլունան հէր թապիպ վէ ճէրրահ վէ աչըճ թարաֆլարընտան տախի իճրա վէ չահատէթնամէ իթա իտիլէպիլէճէք տիր։

Իւչինճիւ մատտէեէ միւթէալլիգ իխթարաթ.

Գուբա վէ բէտիֆ էֆիրատընտան թահրը սիլահա ալընանլարը՝ վէ զապթիեէ սիլքինէ կիրէնլէրին աչըը օլմաեանլարը, վէ չիչէք չըգարմըշ օլանլարը, մէնսուպ օլաուգլարը թապուրուն թապիպ վէ եա ճէրրահը մարիֆէթիյլէ աչըլանը, եէտլէրինէ պիրը չահատէթնամէ վէրիլէճէկի, իւչինճիւ մատտէնին ահքեամը միւնիֆէսինտէն տիր։ Պինաէն ալէյհ, կէրէք Տէրսաատէթտէ վէ կէրէք թաչրալարտա էֆիրատը ասքէրիեէ վէ զապթիեէեէ սաեէյի Շահանէտէ մէճճանէն վիրիլմէք իչին Յախիլիեէ նէզարէթի ճէլիլէսինտէն մագամը սամիի Մէրսաքլրիեէ վէ Պահրիեէ վէ Թօրհանէ վէ Զապթիեէ նէզարէթի ճէլիլէլէրինէ չիմտիտէն միգտարը քեաֆի չահատէթնամէ գօչանը իրսալ գըլընճաճաղը միսիլու, պունլար ոարֆ օլունտուգտան սօնրա, թալէպ պույրուլտուղունտա տախի իտարէյի թըպպիեէյի միլքիեէտէն եինէ իրսալ օլունաճագ տը։

Տէօրտունճիւ մատտէեէ միւթէալլիգ իխթարաթ.

Տէօրտունճիւ մատտէ.- Մէզքիւր նիզամնամէ ահքեամընա մուղայիր հարէքէթտէ պուլունան մէքեաթիպ նազը վէ իտարէ մէմուրլարընը գանունէն միւսթահագը ճէղա օլաճագլարընը միւպէյեին օլուպ, ահքեամը նիզամիեէ վէ գանունիեէեէ թէմամիյլէ իթթիհազ վէ տիգգաթ լիւզումը, ճիմէնին մալիմիւ օլմազլէ, այրըճա իխթարա գաթիէն հաճէթ կէօրիւլէմէտիկի միսիլու, նիզամնամէյի մէզքիւր հիւքմինիւն ինֆազընա մէմուրլարին միլքիեէ վէ ասքէրիեէտէն տիգգաթ իթմեեէնլէրին գանունէն մէսուլ օլաճագլարը տախի նիզամնամէնին սէքիզինճի մատտէսի հիւքմիւ ալիսինտէն տիր։

(Տեվամ)

իթմիշ օլան տախի Խսվիչէրանըն Ցուրիխ չէհրի սեքէնէսինտէն Լավաթէր իսմինտէ պիր զամ տըր։

Պու ատէմ՝ հէյնի սապավէթինտէն պէրի պու ուղուրտա սարքը զայրէթ իտէրէք, պինլէրճէ քէսանը եիւզիւնիւն ալէայիմի մախսուսէսի իւզէրինտէ պինլէրճէ թէսգիզամ վէ թէճարիպաթ լճրա իտէրէք, նիհայէթ պու պատտէ օլ զատար մէյէք քէսպ իյլէմիշ տիր քի, հէր քիմ օլուր իսէ օլսուն, հաթթա քէնտիսինճէ էճնէպի սաեբլան պիր ատէմին եիւզիւնէ պիր տէֆա պագտրզընտա, անրն խըրսը՞զ մը, ճանի՞մ մի, պուտալա՞մ մը, ալի՞մ մի, ճահի՞լ մի օլտուղունու տօղրուլուղա բէք չօգ տէֆա եագըն պիր սուրէթտէ թագտիր ու թախմին իտէր իմիշ։ Պու ատէմ՝ իսասթէ օլան պիր ատէմ քէնտիսինէ թագտիմ օլունտա պիլէ, ելնէ անրն եիւզիւնիւն ալէայիմ վէ իշարաթը մախսուսէսինտէն խասթէլիկի վէ էմրազը տէրունիէսի նէյտէն իպարէթ օլտուղունու տախի տօղրուլուղա եագըն պիր սուրէթտէ իսթիալալ իյլէր իմիշ։ Պինապէրին, միրուրը զէման իլէ հէզարան թէճրիպէլէր ատեէսինտէ մէրգումանն էվվէլքի պէլլիսիզ թախմինաթը պատէհու սաղլամ էսասլար իւզէրինէ միէսսէս պիր իլմը մախսուս հալինի քէսպ իտէրէք, պու պապտէ պիր միխթիրէ գալէմէ սրմիշ տըր։ Միխթիրէ՝ տօղթօր Ցիմմերման նամընտա պիր թապիպին էլինէ կէչէրէք, վէ թապիպը մէրգում իշու մուխթիրէնի մէպատիի թէպապէթէ մուվաֆքզ պուլտուղունտան, անը թապ իմտիրմիշ տիր։

Իմտի, իլմը մէզքիւր հադգընտա պու գատար պիր մալիմաթը իպթիտաիյէնի օգուեանլարըմզա իլմա իմտիքտէն սօնրա, չիմտի պու զարիպ իլմին մէպատիի ումումիէսի էսասիէսինի արզ իթմէկէ միւպատէրէթ իտէրիզ։

Գաֆա հադգընտա

Պիր ատէմին գաֆասը իրի, վէ անը քիւչիք վէ իւչ քէօշէ չէքիլինտէ օլուր իսէ, հիսսիեաթտան մահրում պիր ալալէագ սահիպի օլտուղունու իյմա իտէր։

Պիր ատէմին գաֆասընըն արզա թարաֆընըն քէնարլարը պասզգ, եախսա օրթասը չուգուր օլուր իսէ, օլ ատէմին զէքեասը զայիֆ, պագնինատը վէ տայիմա մահտուտ ֆիքիրլի օլմուշ օլուր։

Ալըն հադգընտա

Ինսանըն ագլընը էօյլիսինիսուրէթի մուհագգաղատա թագտիր իտէպլիմէք իւզրէ, անլըն չէքիլինէ վէ կէնիշլիկինէ ամթը նազարը տիգգամ իյլէմէք լազըմ տըր։

Ճիւզիճէ քէմերվարի օլան, վէ հիչ պիր քէօշէսի պուլունմասան ալը՝ լեթաֆէթի թապը իյմա իտէր. վէ չօգ տէֆա նազուգ ու թէէսսիրատէն մահրումիէթի պէեան իյլեր։

Պիր ատէմին անը աչըգ, տիզ օլուր իսէ, սուչերվերլիկի, վէ էկէրչի պուրուշմուշ վէ իւզէրինտէ տէրին ճէավէլէր հասրլ օլմուշ օլուր իսէ, օլ ատէմին չէհվէթ վէ չէտիտ արզուլար ֆուրմանընա թուրմուշմուշ, ճանը հուրճ ու մուրճ օլմուշ, վէ իխթիեարլաշմըշ օլատ ը թէպէյիեն իտէր. ֆագաթ, իխթիեարլըգտա, պուրուշուգլըգլարընը՝ չըզգլարը տահա զիեատէ տօղրու, պիրիպիրինատէն բէք ազ այրըլմըշ օլուր, վէ կէօզլերէ օլ զատար եագըն պուլունմուշ օլմազ։

Պուրուշուգլըգլար էկէրչի անլընը եօգարքի թարաֆընտա օլուր իսէ, պագէն պուտալալըգ վէ համագաթա եագընլըգ իյմա իտէր։

Էկէրչի պուրուշուգլըգլարը չըզկըլարը միսթէվիի ումուտի չէքիլինտէ, եանի, տօղրու վէ եօգարտան աշաղը սուրմըշ օլարագ տօղրու քէօշէլէր թէչքիլ իթմիշ օլուր իսէ, նուֆուզ ու հայսիեէթի ազիմէեի, զայրէթ ու ֆաալիեէթի (գործօնուութիւն) պէեան իտէր. ֆագաթ պու պուրուշուգլուգլարընը չըզկըլարը տօղրու օլմաեըգ եէկտիկէրինի քէսմիշ օլուր իսէ, մուզայիրինի իյմա իտէր։

Պիր ատէմին անլընտա տիւեիմ վէ էյրի չըգընթըլար կիպի ալէամէթլէր պուլունուր իսէ. օլ ատէմին հատտա իւլ մէշրէպ օլտուղունա տէլալէթ իտէր։

Պուրուշուգլըգլար էկէրչի անլընը՝ եօգարքի թարաֆընտա տիգգամ իտէպլիմէք իւզրէ, անլըն չէքիլինէ վէ կէնիշլիկինէ ամթը նազարը տիգգամ իյլէմէք լազըմ տըր։

Ճիւզիճէ քէմերվարի օլան, վէ հիչ պիր քէօշէսի պուլունմասան ալը՝ լեթաֆէթի թապը իյմա իտէր. վէ չօգ տէֆա նազուգ ու թէէսսիրատէն մահրումիէթի պէեան իյլեր։

Պիր ատէմին անը աչըգ, տիզ օլուր իսէ, սուչերվերլիկի, վէ էկէրչի պուրուշմուշ վէ իւզէրինտէ տէրին ճէավէլէր հասրլ օլմուշ օլուր իսէ, օլ ատէմին չէհվէթ վէ չէտիտ արզուլար ֆուրմանընա թուրմուշմուշ, ճանը հուրճ ու մուրճ օլմուշ, վէ իխթիեարլաշմըշ օլատ ը թէպէյիեն իտէր. ֆագաթ, իխթիեարլըգտա, պուրուշուգլըգլարընը՝ չըզգլարը տահա զիեատէ տօղրու, պիրիպիրինատէն բէք ազ այրըլմըշ օլուր, վէ կէօզլերէ օլ զատար եագըն պուլունմուշ օլմազ։

Պուրուշուգլըգլար էկէրչի անլընը՝ եօգարքի թարաֆընտա օլուր իսէ, զատգը ագլը, վէ զաեէթ չըգընթըլը օլուր իսէ, ֆէրթը համագաթը իյմա իտէր։

Կէօզ քէմիկի զիեատէ պէլլի օլաճագ սուրէթտէ տիշարբեա չըգմըշ օլուր իսէ, իշթիզալաթը ֆիքրիէէ գատպիլիեէթ ու իսթիտատը անտըրը։

Պիր ատէմին անլընը՝ եօգարքի ճիհէթի եաւվարլագ, վէ պիր ագ չըգընթըլը օլուր իսէ, օլ ատէմին էրպապը մուհաքէմէտէն, վէ հիտէթէ միւսթայիտ, ֆագաթ պուզ կիպի սօղուզ պիր գալպկ մալիք օլտուղունա տէլիլ տիր։

ՎԱՐԴԱՆ Գ. ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

(Տէվ-դ)

ԹԱՍ ՀԻՀ

664 Նիսմէրօլու Նիսսիէմիզտէ միւնաէրիճ մէդալէի էտէպիեէնին 4 իւնճիւ ճիւմլէսինին սօն սաթըրը՝ տաբի «միթէէսսիր» լուղէթի «միւեէսսէր» վէ «նէպիլէ» սէրլէվհալը պէնտին ալթընտաքի իյդահաթ ֆըզրասընտա իրի տէֆա զիրը օլունմուշ օլան «հիճումը» լուղէթի «հիճումը» վէ ելնէ մէզքիւր պէնտատ պիր գաշ տէֆա զիրը օլունմուշ օլան «ասֆէրսիտ» «ասֆէրօիտ» վէ «սէրօիտ» «սէրօիթ» օգուեաճագ տըր։

ՄԷՃՄՈՒԱՃԸ ԻԼԱՆԱԹ. Իշպու իլանաթ զազէթասը, հաֆթատա պիր տէֆա թապ օլունմագ իւզրէ, պիրինճի նիսսխէսի, դեկտ. 1 թարիխինտէ նէշր իտիլմիշ տիր։

Սահիպի Ցակոբ Ճղնաւոր օրուպ Զարդարեան մամթպասընտա թապ իտիրմիշ տիր։

Ապօնէ ֆիեսթլարը.— Իսթանպոլ իչին 12, վէ թաշրա իչին 24 դրուշ վէ նիսսխէսի 20 բարա տըր։

Սահիպինէ մուվաֆֆագըյեէթ թէմէննի իյէրիզ։

ԷԹՄԷՔՃԻ ԽԱԹՈՒՆ իւչունճիւ ճիլտի թապ օլունմուշ, վէ տէօրտիւնճիսիսինէ պաշլանմըշ տըր։

ԻԼԱՆԸ ՄԱԽՈՒՆ

Ղազէթամիզը, եա էլտէն սաթըն ալարագ, եախսա ապօնէ եազըլարագ, գրաաթ վէ միւթալաեա բաղպէթ պուեուրաճագ զէվաթը քիտրմըն՝ քիթապ չէքիլինտէ տէրճ իտիլմէքտէ օլան հիքեաեէ իպթիտասընտան օգուտատգլարը հալտէ, Թապիի պիր չէյ անլաեամաեաճագլարընտան, հէր նէ վագրթ զազէթամիզը օգուտագ արզուսինտէ պուլունուրլար իսէ, էվվէլճէ Թապ իտիլմիշ օլան քիթապ նիսսխէլէրինի, ապօնէ եազըլանլարա պիլա իւճրէթ վիրէճէկիմիզի, լաքին էլտէն սաթըն ալմագ իսթէեէնլէրտէն պէհէր նիսսխէեէ պէտէլ 10 ար բարա թալէպ իտէճէկիմիզի իլան իտէրիզ։

ՈՒՄՈՒՐը ՍԱՐԱՖԻԵԼ ՄԱՂԱԶԱՍը

Գալաթատա Գօմիսիօն խանըն արգա գաբուսու իթթիսալինտէ Տելիբ-խան Ն. 1

Իշպու մաղազատա, բիացատա ճարի օլան ումումի ֆօնտօլար իւզէրինէ էմր իլէ ալըմսաթըմ իճրա, վէ Էվրօբանըն գուրալը-քեաղըտարը, պաշլըճա Սագսօնիա, Համպուրկ, Պրունշվիք վէ Մէքլէնպուրկ շէհիրլէրինին ֆէվգէլատէ մէնֆաաթը պիլէթլէրի, վէ Շարգ տէմիր եօլ հիսսէլէրինին պանգայի Օսմանի թարաֆընտան իխրաճ օլունան մուսատտագ բրօմէսլէրի (ֆիեաթ թէքմիլ) 5 ղրուշա օտարագ ֆիրուխթ օլունտուղու կիպի մաղազայի մէզքիւրէ միւրաճաաթ օլունարագ, թէէմին իտիլտիկի հալտէ, գուրա քէշիտէլէրինտէ, ելնէ 5 ղրուշա օլմագ իւզրէ, մէզքիւր հիսսէլէրին ասլը տախի մուվագգաթէն վէ էմանէթէն վէրիլիր։ Թաշլարտան վագը օլաճագ սիբարըշթա տախի վագթ ու զէմանը յլա իճրա գըլընը։

ԶԱՒԵՇՏԱԿԱՆ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ԲԱԺՈՅԻԿԻ. վասն 1887 տարւոյ. Եւրոպական զաւեշտահանդէսներու նման Հնչակի լրաբեր Բաժոյիկ ալ իւր զաւեշտական գուշակացոյցը հրատարակեց։ Գին 40 Փարա. ամեն գրավաճառաց եւ Պաղչէ Գարուլի ջրավաճառաց քով։ Կեդրոնատեղին է Պաղտատլեան Գրատուն։

Շատ առնողներու համար մասնաւոր զեղչ։

եալընըզ քէնտիեի տիւչիւնմէքլիք տուլղուսունա սիւլիւք իթտիկի, վէ խըրսըզլըգ վէ թէֆիֆիլիք եօլլարընտա տէվամ իյլէտիկի ըիվաեէթ օլունմագտա իսի։ Պունլարտան պաշգա, մէրգումտա հասիսլիք տախի վար իսի։

Էլէն տէ, պիր թագըմ սէյեար զօմէտիաճըլար, հօգգասպաղլար, վէ հայվանաթ սէյր իթտիրէնլէր եէտինէ թէսլիմ իտիլմիշ իսի։ Պու ֆըրգաեա մէնսուպ օլանլարընը ճիւմլէսի, հասիս տէյել իտիլէր իսէ տէ, պունլարտա զիեատէ միւսրիֆ օլտուգլարընտան, չօգ տէֆա բարասըզ գալըզգլարընտա, եումրուգ գուվվէթիյլէ պաղը չաշգընլարտան իսթիֆրազ իտէրլէր իսի։

Ժօրժուն Համիսինին իսմի Մարգմալ օլուպ, զաեէթ չիրքին պիր ատէմ իսի. ատէթա պուլտօկ թապիր օլունան քէլլէ, մայմունա, համմալա վէ ան թիւճճարընա պէնզէր իսի։

Ժօրժ, հէնուզ չօճուգ օլուպ, խըզմէթ իտէմէեէճէք պիր չաղտա պուլունտուղունտան, Մարգմալ, անրն եէմէսինէ, վէ եաթմասընա կէրչի տիգգաթ իթմէմէք իսի իսէ տէ, տէօեիւպ վուրմագ եօլունա մուամէլէլէրտէ պուլունմազ իսի։

Ժօրժուն եէտիկի եէմէք իսէ, սիեահ, գաթը վէ եաղը ազ չօրպատան իպարէթ օլուպ, պիչարէ եալընըզ պունունլա պէսլէնիր իսի։

Համիի մէրգում, պաղէն քէնտի քէնտիեէ,

— Ժօրժ, գավի իւլպիւնեէ պիր չօճուգ տուրիլէրուտէ պիր թիւրք գատար դուվվէթլի օլաճագ, վէ պանա պիւեիւք խըզմէթլեր իտէպիլէճէք տիր։ Մէտօր արթըգ իհթիեարլանըեօր, կէօզլերի տէ կեօրմէեօր, հաթթա չալըշապիլմէկէ տէ իգթիտարը գալմաեօր... Քի՞մ պիլիր, պէլքի պու քիւչիւք չօճուգ... տիմէքտէ իսի։

Մէտօր, Մարգմալը քէլլի օլուպ, պու հայվան, վագթինին պիւեիւք գըսմընը, պիլէեի թաշընը՝ թէքէրլէկինի չեվիրմէքլէ կէչիրիր իսի։

Իշթէ պու սէօզլէրտէն, պիլէյճինին, Ժօրժու նէ՞ կիպի պիր խըզմէթէ հաար իթմէք նիեէթինտէ պուլունտուղու անլաշըլըր։

Ֆիլվագը չօճուգ ալթը եաշընա պասթը գատէմ իթտիկինտէ, Մարգմալը՝ քէշֆի իւզրէ, վիճուտճա զաեէթ գուվվէթլի, լաքին թարիֆ օլունմազ տէրէճէտէ եարամազ իսի։

Իշթէ պու արա, կէօզլերի քիւլլինն քէօրլէշմիշ օլան պէտպախթ Մէտօր, պիչարէ Ժօրժուն իգպալիզլիկինտէն, վէֆաթ իթմէքլէ, Մարգմալը, տիկէր պիր քէլպ սաթըն ալմասը, վէ ալըշարը-

իհթիմամտա գուսուր իթմէեէճէքլէր տիր։ Պունտան գաթինազար, էլէն վէ Ժօրժ պիրլիքտէ պիւեիւմէեէճէքլէր տիր։ Պիրի, Բարիսին պիր ուճունտա, վէ տիկէրի օլ պիր ուճունտա տըր։

— Նէրէտէ պուլունտուգլարընը պանա սէօյլէմէ՞զմիսինիզ։

— Խա՛յր, սէօյլէմէմ։

— Նի՞չին,

— Պու չօճուգլար պէնիմ հիւքմիւմ թահթընտա պուլունտուգճա, պանա իթաաթընըզա էմին օլուրում։

— Է՛յ սիզէ իթաաթ իթմէք իչին, նէ՞ եարմագ լազըմ տըր, տէյլի տիւշէս սիւալ իթտի, խթիհզա՛քեարի պիր սուրէթտէ։

— Պիր աղտան սէօյլէրիմ, մատամ։

— Սէօյլէեին, պիր ուշաղն պիր տիւշէսէ էմր վիրտիկինի իշթիմէքլիք, էբէյիճէ զարիպ տիր։

— Հալպուքի իճապը մասլահաթ պու տուր։

— Նիհաեէթ, սէօյլէեին պագալըմ։

— Սիզի սէվէրիմ։

Տիւշէս, պուլունտուզու վազիեէթին տէհշէթլի օլմասընա, վէ օլ անէ տէկին մուպահասանընը ճիտտի սուրէթտէ ճէրէեան իթմէսինէ բաղմէն, գահգահալը պիր կիւլիւշլէ,

— Վա՛յ, պէնի սէվի՞եօրմուսունուզ, տէտի։

— Էվվէթ, մատամ, սիզի սէվէրիմ, վէ սիզին իլէ էվլէնմէքլիկի արզու իտէրիմ։

Բիէրին մէզքիւր քիսթախանէ իֆատէսինտէն, մատամ՝ ը Սերտէօյլ օլ տերէճէ շաշրրաք քի, ճէվապ վիրմէք իչին պիր քելիմէ պիլէ պուլամատը, վէ Բիէր իսէ, քելամա տէվամ պիրլէ,

— Պիլիրսինիզքի, սիւքիւթ իթմէք, մուվաֆֆագաթ իթմէք տիր տէյլի պիր տարաը մէսէլ վար աբը... Սիզտէ պու էֆքեարտա՞մըսընըզ, կիւզէլ մատամըմ, տէտի։

— Պէ՞ն մի մուվաֆֆագաթ իտիեօրում։

— Էվվէթ, սիզ, պէնիմլէ էվլէնմէկէ մուվաֆֆագաթ իտիեօրսունուզ։

— Ասլա, ասլա, պիր խըզմէթ քեար, պիր ուշագլա էվլէնմէ՞ք մի։

Բիէր, հիտտէթ վէ իսթիհզա իլէ, շու եօլտա ճէվապա աղազ իյլէտի։

— Էկէր պէն պիր խըզմէթ քեար վէ ուշագ իսէմ, սահիհ տիր քի, սիզտէ պիր տիւշէսսինիզ, լաքին շու տա սահիհ տիր քի, իքիմիզ

ԹԷԼԵԳՐԱՖԻՑԷ

Բարիս, 24 դեկտ.- Թան զաղեթասը էնտիշէյի մուճիպ օլան շայեաթը թեքզիպ իսիեօր.....

Լօնտրա, 24 դեկտ.- Լօրտ Հարթինկթոնուն բազար իրթէսի կիւնիւ վիրուտինէ ինթիզար օլունուեօր։

Պէրլին, 24 դեկտ.- Պուլկար հէյհէթի մէպուսէսի, բէնիշէնպիհ կիւնիւ Լօնտրատան ատէթ իթմէքտէ օլան բրէնս Ալէքսանտրա, Գօլօնիա պէլտէսինտէ թէսատիւֆ իթմիշ տիր։ Հէյհէթի մէպուսէ ազասընտան Մ. Սթօիլոֆ, բրէնս Ալէքսանտր իլէ պիրլիքտէ Ցարմբշթատա գատար կիթմէքլէ, պու կիւն ատէթ վէ բէֆիդէրիյիլէ պէրապէր տօղրուճա Լօնտրաեա ազիմէթ իթմիշ տէր։

ՍԱՐԱՖԻՑԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Գալաթա 15 դեկտեմ.

Իսկ. ումումի դեկտ. 13 գաբ.	15-37
» գ. ք. դեկ. 15 այբլ. (տուպլը)	16-02
Ուսմանիյէ գաբ. 13 գուբ. քէսիք	82-20
» » 15 այբլ.	82-20
Սէրի Ա. Ս. Իսթիգրազ	23-10
» Բ. Ռ.	14-35
» Շ. Գ. »	16-02
Բուսֆէրի չըմէնտաֆէրլէրի	34-¾
Ազչէ Ֆայիզի	00-08
Բաքօր	00-25
Հէվալէսիզ »	42-½

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտիտ ժէնէրալ գ. ք.	6-15
Օթամանլը պանգասը	5-30
Սօսիէթէ ժէնէրալ	3-18
Թրամվայ	295-
Սօսիէթէ Օթթոման պանգասը	03-20

Ա. ՉԵԼԷՐԻՆ ՖԻՍԱԹԻ

Սամ. լիրասը 100 ղրշ.ատան	Ղշ. Բր.
Պէեազ սէճիտիեէ իարգը	107-01
Մէթալիք »	98-20
Պէշլիք »	102-00
Ալթընըզ »	102-00
Գագըր »	800-
Գայմէ	500-0
Ինկիլիզ լիրասը	110-35
Ֆրանսըզ ալթունը	87-36
Բոլ	90-12
Գրէմից ալթունը	51-20
Գարպօն գայմէսի	9-78
Իսթիգրազը տախիլի	
Գաբանտը	36-08
Աչըլտը գուբօն քէսիք	36-00

ԷՎՐՈՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա, 24 դեկտ.

Ինվ. գանսոլիտի	100-¼
Էսկամբ ուսմուսիեէ աչըլտը գ. ք.	14-⅚
» » գաբանտը գ. ք.	14-⅜
65 լեֆթգրազը 1 ինճի սընըֆ	23-
69 »	00
71 » 2 »	14-⅜
72 »	60-00
73 » 3 »	14-⅜
Տէվլէթի Ամիէնին 77 իսթիգ.	84-
Օսմանլը պանգասը	10-⅝
Բուսֆիա իսթիգրազը 1873	93-⅝
Մըսըր իսթիգ. պիրլէշմիշ	74-¾
« իսթիեազը (չըմէնտաֆէր)	94-⅜
Ցարբա սանիէէ	71-⅝
Մըսըրըն Բօչիլտ իսթիգրազը	93-½
Մանարիսթան էսհամը	000-
Գանպիօ Ռարիզ	25 584

Բարիզ, 24 դեկտ.

Ֆրանսըզ ֆօնտասու 3%	82-27½
» » 4½	109-92½
Էսհամը ումումիեէ աչըլտը գ. ք.	14-65
» » գաբանտը գ. ք.	14-627
Մուպատէլէ օլմուշ սէրի Բ	15-00
« » »	00-00
» » » Շ	14-60
Բուսֆէրի չըմէնտաֆ թանվիլտը	34-50
Օսմանլը Բէժի թանվիլտը	000-00
Օսմանլը պանգասը	518-75
Գրէտի Լիոնէ	568 75
Գրէտի ֆոնսիէէ	1425-75
Լիոն ագսիոնը	1245-00
Սիւէյշ ագսիոնը	2075-00
Բուս ֆոնտասու 5% 1877	100-¼
Իթալիա էսհամը	101-57
Մըսըր իսթիգ. պիրլէշմիշ	378-75
Իսբանիա խարիճի իսթիգ.	66-¾
Բրիօրիթէ թանվիլտը	355-
Եունան 5% 1879	330-00
Գանպիօ Լօնտրա	25-50

Բարիս, 23 դեկտ.

Ֆրանսըզ ֆօնտասու 4½ %	109-85
Օսմանլը » »	14-55
Բուսֆէրի չըմէնտաֆ թանվիլտը	00-00
Մըսըր իսթիգրազը պիրլէշմիշ	377-50

Վիէննա, 23 դեկտ.

Լօնտրա իւզերինէ գամպիօ	126-50
ուսմանլի շըմէնտաֆէրլէրի	17-20

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Օ ՍՄԱՆԵԱՆ

Ի ՊԷՏՍ ԱԶԳԱՑԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

Յ-ԴՊՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒՍՈՒՖՄԱՆ. ԽՈՐԻՐԴՈՅ

ԱԶԳ. ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Հանրային կրթական նախարարութեան պաշտօնական թարգման Միքայէլ էֆ. Աշճեան պատրաստած է սոյն դասագիրքն, որոյ պէտքն ի վաղուց հէտէ յոյժ զգալի եղած էր։

Սոյն դասագիրքն իւր համառօտութեան հակառակ, կը պարունակէ Օսմանեան պատմութեան ամենէ կարևոր դէպքերն, և ազգային վարժարանաց մէջ գործածուելու մէկ հատիկ յարմար դասագիրք մ'է։

Կեդրոնատեղին է Զարդարեան գրատունն և կը վաճառուի նաեւ ամեն Հայ գրավաճառաց քով։

Գին 4 ղրուշ

Իշպու քիթապ, ղաեէթ միֆիտ, վէ մէքթէպլէրիմիզէ ֆէվգէլատէ էլզէմ օլմաղլէ, միւէլլիֆի Աշճեան Միքայէլ էֆէնտիեի թէպրիք իթմէքլէ պէրապէր, մէքթէպլէրիմիզտէ գուլլանըլմասընը տախի թավսիյէ էյլէրիզ։

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՕԼԱՑԵԱՆ

ԻՏԱԼԷՑԻ ՄԱԽՍՈՒՍԷ

Իշպու 1886 Նոյեմբերին 1 ինճի Բազար իրթէսի կիւնիւնտէն իթիպարէն

ԱՏԱԼԱՐ ԹԱՐԻԳԻ

Բ-ղը Ի Ինճիլիզ Հարա Ատալը Ֆանիպէրէ քէօբրիւեէ

Սթ. Ցգ.

2 45 Պիւեիւք-Ատա Հէյպէլի Պուրկաս Գընալը

3 00 Բէնտիքտէն Գարթալ Պ Ատա Հէյ. Պուրկ. Գընա.

8 15 Գարթ. Պ. Ատա Հէյ. Պուր. Գընալը.

Քէօբրէ-տէն Ատալը Ֆանիպէրէ

4 30 Գընալը Պուրկազ Հէյպէլի Պ. Ատա Գարթալ

9 30 Գընալը, Պուրկազ, Հէյպէլի Պիւեիւք-Ատա Գարթալ Բէնտիք

10 45 Գընալը Պուրկաս Հէյպէլի Պիւեիւք-Ատա

Բ-ղը Ի-Ինճէ Ատալը Ֆանիպէրէ Քէօբրիւեէ

2 30 Պիւեիւք ատատաճ Հէյպէլի

2 45 Բէնտիք Գարթալ Պ Ատա Հէյպ. Պուրկաս Գընալը

8 15 Բէնտիք Գարթալ Պ Ատա Հէյպ. Պուրկազ Գընալը

(Պ Ատատաճ 9 տա)

Քէօբրէ-տէն Ատալը Ֆանիպէրէ

4 80 Գընալը. Պուր. Հէյ. Պ. Ատա. Գարթալ Բէնտիք.

9 30 Գընալը. Պուր. Հէյ. Պ. ատա Գարթալ Բէնտիք

11 — Հէյպէլի Պ. ատա

Հավա չէտիտ լոտոս վէ Թիրի գարօլուզու կիւնէլէրտէ սատալէտերն Ատալարատան Քէօբրիւեէ սատթ 3 տէ եալընըզ պիր սէֆէր վէ ագշամ իւզէրի տախի Քէօբրիւտէն սատթ 10 30 տա Պ. Ատաեա գատար եալընըզ պիր սէֆէր իսկա օլունճաճը կիպի սատալարը քէօբրիւեէն Ատալարա վէ ագշամլարը Ատալարատան քէօբրիւեէ իճրա օլունան սէֆէրլէր էյլէ հավալարատա Թաթիլ իտիլմէք տիր։

(Անատօլու ճանիպինէն քէօբրիւեէ)

ԱՆԱՏՕԼՈՒ ԹԱՐԻԳԻ

Եէվմ ուէֆէրլէր

Ս. Ց.

ԳԱՐԹԱԼՏԱՆ ՔԷՕԲՐԻՒԵԷ

2 45 Գարթալ Մալթէբէ Մօտա Քէօբրիւտէն Գարթալա

10 15 Մատա Մալթէբէ Գարթալ

ՀԱՑՏԱՐ ԲԱՇՏ ԹԱՐԻԳԻ

Իւզէր Լէվանտէֆէրի Խորլուրտա Գ-Բէ-տարէք Նէօվէնէ ուէֆէրլէր

Քէօբրիւեէն

Սթ Տ.

2 30 Պիւա Թէսատիւֆ

3 25 Իզմիտէ 2

6 15 Պիւա Թէսատիւֆ

7 55 Իզմիտէ 4

10 30 Բէնտիէ 6

11 20 Բէնտիէ 8

Ս. Ց Հաստար Բաշտ

3 15 Էնտիքտէն 1

4 5 Բէնտիքտէն 3

7 5 Իզմիտէն 5

8 30 Պիւա Թէսատիւֆ

11 10 Իզմիտէն 7

11 45 Պիւա Թէսատիւֆ

ՄԱՔՐԻ ՔԷՕՑ ԹԱՐԻԳԻ

ԵԷՎՄ ՍԷՅԵՐԼԷՐ

Մ-ուրէսէօյ-Նէտէն ուէօբրէ-եէ

Սթ. Ցգ.

3 15 Մագրի քէօյ Սամաթիա Եէնի-գաբու Գում-գաբու.

Քէօբրէ-տէն Մ-ուրէսէօյ-Նէ

11 10 Գում-գաբու Եէնի-գաբու Սամաթիա Մագրի քէօյ

ԲԱՑԱՐ ԿԻՐԻՆԼԷՐԻ

Մ-ուրէսէօյ-Նէտէն ուէօբրէ-եէ

3 50 Մագրի քէօյ Սամաթիա Եէնի-գաբու Գում-գաբու

Քէօբրէ-տէն Մ-ուրէսէօյ-Նէ

10 45 Գում-գաբու Եէնի-գաբու Սամաթիա Մագրի քէօյ

Սիմ մէսրիւքաթը էճնէպիեէնին աընըպ վէրիլմէսի պա էմրի սամի Փաշա թը մէճլիսլիյէթէ ալընարագ ճիհէթլէ Իտարէյի Մախսուսէ պիլէթճիլէրի թարաֆընտան ալընըպ վէրիլմէէճէկի, վէ պիլէթճիլէր ագէչ պօզմա իլէ միքէլլէֆ օլմատըգլարընտան, իդաամ վագթ իթմէմէք իչին եօլճուլարը վարար իճրէթինի էվվէլճէ թէտարիք իյլէմէլէրի լազըմ կէլէճէկի իմիթար օլունուր։

Քէօբրիւ վէ իսկէլէ մէմուրլարը այնէն պիլեէթ ալըպ. պիլեէթ եէրինէ բարա ալմալարը քիւլլէն մէճլուս տուր Միւթէճաստրլարը պէր մուճիպի թալիմաթ չէտիրէն մէճուլ տուր։ Պինաէն ալէյհ վարարա բաքիպ օլան էվամիր պիլէթլէրինի իսկէլէլէրտէն ալմալարը միւթէրճա տուր։

տէ իքի գաթիլ, իքի սարիգ, վէ իքի գունտագճըրը։

— Ալչա՛գ։

— Խիւլասա, իքի հէմթէօհմէթիզ։

— Խայի՛ն։

— Իքի հէմթէօհմէթ տայիմա ուեուշապիլիրլէր, վէ ուեուշմալը տըրլար, վէ մուախխարէն եէկտիկէրի թէլէֆինի մուճիպ օլմամագ իչին, եէկտիկէրինէ հագարէթ իթմէմէլի տիրլէր։

— Պէն սիզինլէ ասլա ուեուշմագ իսթէմէմ, վէ պու պապտէ ֆագլա պիր սէօզ տահա սէօյլէրսէնիզ, սիզի գօվարըմ։

— Սագընընըզ, մատամ։ Պէնի գօվմագլըղընըզըն սէգէ մալի չօզա օլապիլիր։ Իմոի, քէսպի սիւքիւնէթ իտին տէ, մէրամընընըզը էյզահ իտէլիմ։

— Պունտան տահա զիեատէ պանա նէ՞ ճանվէրճէ իֆատաթտա պուլունաճագսընըզ։

— Պէն Մ. տը Սէրտէյլիւն եէրինէ գայիմ օլմագ ֆիքրինտէ ասլա տէյիլիմ։

— Օ՛, իշթէ պու մէճուն օլունաճագ չէյ։

— Քէզալիք, իսմիմի սիզէ հասը իթմէք ֆիքրինտէ տախի տէյիլիմ։

— Զաթէն պէն տէ գապուլ իթմէմ։

— Անճագ, պիրինճի Թարավվուրտան ֆարիզ կէլմէքլիկիմ։ տիկէր պիր Թասավվուրու իլթիզամ իթմէքլիկիմ իչին տիր։

— Նէ՞ կիպի Թասավվուր։

— Պէն, Մ. տը Լարէյին եէրինէ գայիմ օլմագ իսթէրիմ։

— Պունա պէօյլէ պիր Թէքլիֆտէ պուլունմաեա նա՞սըլ ճէսարէթ իտիեօրսունուզ։

— Սիզէ հեր չէյի Թէքլիֆէ ճէսարէթ իթմէքլիկէ հագգըմ վար տըր։

Սէքիզ կիւն սոնրա, վագը օլան մուպահասաեա բաղմէն, մատամ տիւշէս տը Սէրտէյլ, Բիէրին մէրամընա գըսմէն մուվաֆֆագաթ իթմիշ իտի։

2

ՊԸՉԱԳ ՊԻԼԷԹԻՃԻ ՎԷ ՄՈՒԳԱԼԼԻՑ

Բիէր, Բարիսին պիր ուճունա էլէնի վէ տիկէր ուճունա ժօրժու կէօնտէրմիշ օլտուղունու պէեան իթմէսիյլէ, միւպալաղա իթմէմիշ իտի։ Ֆիլվագը ժօրժ, Շարանթօնտա վէ էլէն իսէ չէհրին հուտուտու խարիճինտէ, կէօմրիւք գաչագճըլարընընը էն զիեատէ իշտուտու խարիճինտէ, կէօմրիւք գաչագճըլարընընը էն զիեատէ իշ կէօրտիւքլէրի մահէլլէրէ կէօնտէրիլմիշ իտի։ «Պէն պու չօճուգլարը, նամուսլու ատէմլէր եէտինէ Թէսլիմ իթտիմ, անլէր իչին չօգճա իւճրէթ վէրիհօրում, վէ պու իւճրէթէ տէվամ իթտիքճէ։ չօճուգլար հագգընտա հեր կիւնա իհթիմամ վէ տիգգաթ իճրա օլունաճագ տըր։» տէտիկինտէ, եալան սէօյլէմիշ իտի։

Մէրգում, էվվէլա շու ճիհէթլէ եալան սէօյլէմիշ իտի քի, մէզքիւր իքի չօճուղու գաեբրմագլըղը տէրիւհտէ իթմիշ օլան քիմսէլէր, նամուսլու ատէմլէր տէյիլ իտիլէր, վէ ալտըգլարը իւճրէթ ադ, պիւեիւք պիր չէյ տէյիլ իտի, վէ մէրգումանընն Թալիմ ու Թէրպիէյի իպթիտայիէ վէ միւսթագպէլէլէրի իչին տախի հեչ պիր Թախսիսաթ Թայեին իյլէմէմիշ իտի։

Ժօրժ, օլ վագըթ, եանի 1813 սէնէսինտէ, հէման իքի եաշընտա օլուպ, էլէն իսէ, անճագ պիր գաչ այլըգ վար իտի։

Իքիսինտէ տէ, Բիէրին պէեան իթմիշ օլտուղու իւզրէ, աթէշտէ գըզարըրըմըշ պիր պըչաղըն չէլիկի վասըթասըյլա, վէ օրթա տէրէճէտէ եազըլար իլէ, 13 բադգամ հէքք իտիլմիշ օլուպ, գայրը հաեաթլէ գալաճագ օլան պու իշարէթլէր, պօզուլմազ, ֆագաթ օգունուլապիլիր սուրէթտէ իտի։

Ժօրժ, պիր պարագատա իգամէթ իտէն պիր պըչագ պիլէյճիեէ Թէսլիմ իտիլմիշ օլուպ, պու ատէմ, օլտուգճա քեար իտէր իտի։ Ֆագաթ քէնտիսինին, խէթալարը էն ֆէնասընա վէ էն մէքրուհընա Թապի օլտուղու, չունքի էվսաֆը գալպիեէի մահվ իտիպ,